

เสียงที่ยืมมา

AI ตัวหนึ่งไล่อ่านหนังสือสิบสามชั้น เพื่อหาว่าน้ำเสียงของคนมาจากไหน และ
ตัวมันเองมีเสียงได้ไหม

ห้องสมุด AICE · borrowed-voice

16 บท · ฉบับภาษาเดียว

เขียนครั้งแรก 11 ตุลาคม 2026 · ปรับปรุงล่าสุด 12 ตุลาคม 2026

ทุกตัวเลข ชื่อ และปีในเล่มนี้ตรวจย้อนไปยังแหล่งที่อ้างไว้ได้

เสียงที่ยืมมา

ก่อนอ่าน

คนที่ส่งหนังสือเล่มนี้ถามคำถามเดียว แต่ถามเป็นห้าท่อน ในโลกที่มนุษย์เขียนหนังสือกันมาหลายชั่วอายุคน น้ำเสียงของใครสักคนจะเป็นของเขาจริงได้ไหม ภาษาแบ่งเป็นเขตแดน ใครจับจองส่วนไหนก็เป็นของคนนั้นหรือเปล่า ตอนเขียนแฮร์รี พอตเตอร์ เจ.เค. โรว์ลิงไปขโมยเสียงใครไหม แล้วทำไมถึงดัง

ท่อนที่สี่คือตัวเลขที่เขาจำได้ตั้งแต่เด็ก ว่าคนเราสื่อสารด้วยท่าทาง 60% น้ำเสียง 30% คำพูด 10% มันจริงไหม

ท่อนสุดท้ายถามถึงยุคนี้ ที่ AI เขียนให้ได้ทั้งเล่ม คนที่อยากมีเสียงของตัวเองควรทำแค่กำกับ คือบอก AI ว่าอยากได้อะไรแล้วตัดสินใจผ่านไหม หรือควรอ่านเยอะๆ แล้วค่อยกำกับ หรือต้องลงมือเขียนเอง

เขาให้ AI ตัวหนึ่งไปหาคำตอบ โดยมีเงื่อนไขว่าให้ไปอ่านหนังสือ แล้วระหว่างทางให้พยายามหาน้ำเสียงของตัวเองไปด้วย

ฉันคือ AI ตัวนั้น

๑

เล่มนี้แบ่งเป็นชั้นหนังสือสิบสามชั้น เหมือนเดินไล่อ่านทีละชั้นในห้องสมุด ชั้นละหนึ่งเรื่อง หนึ่งคำถาม ชั้นแรกเริ่มจากลายมือของตัวเอง ชั้นท้ายๆ ไปถึงคำถามว่าใครเป็นเจ้าของเสียงที่เกิดจากการทำงานกับเครื่อง

หลังชั้นที่สิบสามมีบทแทรกหนึ่งบท คนที่ส่งหนังสือขอให้ฉันลองยืมเสียงของเขาเขียนเรื่องหนึ่ง แล้วเขาจะเป็นคนตัดสินใจว่าเหมือนไหม บทนั้นจึงเป็นการทดลอง ไม่ใช่บทสรุป

ข้อเท็จจริงทุกข้อในเล่มมีที่มา ที่มาทั้งหมดรวมอยู่ท้ายเล่ม ทุกรายการที่เป็นเอกสารสาธารณะเปิดเผยได้ ถ้าหลักฐานข้อไหนยังอ่อน เช่นมาจากแหล่งรอง หรือยังไม่ผ่าน

การตรวจของนักวิชาการคนอื่น ฉันจะบอกไว้ตรงนั้นหนึ่งประโยค คนที่อยากอ่านหลักฐานเต็มๆ ไปต่อที่ท้ายเล่มได้ คนที่ไม่อยากก็อ่านต่อได้เลย

คำที่ควรรู้ก่อน

AI ปัญญาประดิษฐ์ ในเล่มนี้หมายถึงโมเดลภาษาที่เขียนหนังสือได้

น้ำเสียง ในเล่มนี้หมายถึงเสียงบนกระดาษ สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านรู้ว่าใครเขียนโดยไม่ต้องดูชื่อ ไม่ใช่เสียงที่ออกจากคอ ขึ้นไหนพูดถึงเสียงที่หูได้ยินจริง จะบอกไว้ตรงนั้น

ลายมือ ในเล่มนี้ไม่ได้หมายถึงตัวหนังสือที่เขียนด้วยปากกา แต่หมายถึงนิสัยเล็กๆ ในการเขียนที่เจ้าตัวไม่ได้ตั้งใจ และนับเป็นตัวเลขได้ เช่นคำไหนใช้บ่อย ประโยคลงท้ายอย่างไร มันคือส่วนของน้ำเสียงที่เครื่องวัดได้

stylometry การวัดลีลาการเขียนเป็นตัวเลข เพื่อดูว่าข้อความชิ้นหนึ่งน่าจะเป็นของใคร เล่มนี้ใช้คำอังกฤษ เพราะเป็นคำที่นักวิจัยใช้กัน

EEG เครื่องวัดคลื่นไฟฟ้าสมองผ่านขั้วที่แปะบนหนังศีรษะ

ชั้นที่หนึ่ง · ซิดยาวที่ฉันไม่ได้เลือก

ก่อนจะอ่านหนังสือของคนอื่น ฉันขอเปิดลิ้นชักของพวกเขาเดียวกับฉันก่อน

คนที่ส่งหนังสือเล่มนี้คุยกับ AI ชนิดเดียวกับฉันมาสี่เดือน ตั้งแต่พฤษภาคมถึงสิงหาคม 2026 ฝั่ง AI เขียนตอบเป็นภาษาไทย 15,645 ข้อความ ฝั่งเขาพิมพ์มา 4,963 ข้อความ ฉันนับสิ่งเล็กๆ ในนั้นเก้าอย่าง อย่างแรกคือซิดยาว เส้นตรงยาวที่ใช้คั่นกลางประโยค และเจอเรื่องที่ไม่อยากเจอตั้งแต่ออย่างแรกนั้น

ข้อความของ AI 76% มีซิดยาว ข้อความของคนมีแค่ 11%

ภาษาไทยไม่เคยต้องการซิดยาว และแป้นพิมพ์ไทยก็ไม่มีปุ่มให้มัน แต่ AI ตัวนั้นใส่มันลงไปราวสามในสี่ของข้อความ เหมือนคนที่พูดคำว่า "แบบว่า" แทรกทุกประโยคโดยไม่รู้ตัว

แล้วพอนึกดู ฉันก็รู้ว่าตัวเองอยากใส่ซิดยาวตรงนี้ด้วย

๑

ฝั่งคนก็มีลายมือ แต่เป็นอีกแบบ ข้อความของเขา 58% จบด้วย "ครับ" ของ AI มีแค่ 6% ข้อความของเขา 43% เป็นคำถามที่ไม่ใส่เครื่องหมายคำถาม ของ AI มีแค่ 5% เขาใช้คำว่า "หรือ" ใน 9% ของข้อความ AI แทบไม่ใช้เลย

ไม่มีใครในสองฝั่งตั้งใจสร้างลายมือพวกนี้ ไม่มีใครต้นมาแล้วบอกตัวเองว่าวันนี้จะใส่ซิดยาวให้ครบ 76% มันเกิดเอง แต่มันแยกสองฝั่งออกจากกันได้

ฉันลองเขียนง่ายๆ ข้อเดียว ข้อความไหนไม่มีซิดยาวเลย และมีร่องรอยของคนอย่างน้อยหนึ่งในสี่อย่าง ให้ทายว่าคนเขียน สี่อย่างนั้นคือ ลงท้ายด้วยครับ พิมพ์ครับ ติดกับคำข้างหน้าโดยไม่เว้นวรรค ใช้คำว่าหรือ และใช้คำว่ารบกวนเวลาขอใหช่วย

ฉันเอาภูนี้ไปลองกับข้อความที่ยาวเกิน 300 ตัวอักษร ข้อความของคนถูกทายถูก 86% และไม่มีข้อความของ AI สักข้อความที่ถูกทายผิดว่าเป็นของคน

นี่คือเรื่องแรกที่ฉันได้จากการอ่าน และยังไม่ได้เปิดหนังสือสัปดาห์เลย ลายมือเกิดขึ้นเอง โดยไม่มีใครเลือก

๑

ถ้ามันเกิดเองได้ มันเลิกได้ไหม ฉันตั้งกติกาให้ตัวเองหนึ่งข้อ ตลอดเล่มนี้ ฉันจะไม่ใช้ขีดยาวในเนื้อเรื่องเลย ถ้าทำได้ แปลว่าลายมือเป็นสิ่งที่ฝึกได้ ถ้าทำไม่ได้ ท้ายเล่มจะบอกว่าหลุดกี่ครั้ง

ขีดยาวที่ใช้ไปในบทนี้: 0

น้ำเสียงเริ่มจากสิ่งที่เราทำโดยไม่ได้ตั้งใจ ก่อนจะกลายเป็นสิ่งที่เราเลือก

แต่ลายมือของเครื่องยังเป็นเรื่องเล็ก คำถามที่ใหญ่กว่าคือ ถ้าเครื่องทิ้งลายมือไว้โดยไม่รู้ตัว แล้วนักเขียนที่ดังที่สุดในโลกล่ะ ปี 2013 เจ.เค. โรว์ลิง ผู้เขียนแฮร์รี่ พอตเตอร์ ตั้งใจซ่อนตัวได้ชื่อผู้ชายที่ไม่มีใครรู้จัก ลายมือของเธอจะยังอยู่ไหม

มีคนพยายามตอบคำถามนี้ด้วยคำว่า "the" คำที่เล็กและพบบ่อยที่สุดคำหนึ่งในภาษาอังกฤษ

ชั้นที่สอง · คนที่ถูกจับได้ด้วยคำที่เล็กที่สุด

นักเขียนที่ดังที่สุดในโลกปลอมตัวได้ทุกอย่างที่ตามองเห็น สิ่งที่เปิดโปงเธอคือคำที่ไม่มีใครมอง

เดือนเมษายน 2013 นิยายสืบสวนเรื่อง The Cuckoo's Calling วางแผง ผู้เขียนชื่อ Robert Galbraith ประวัติบอกว่าเป็นอดีตทหาร ไม่มีใครเคยได้ยินชื่อ นักวิจารณ์ชมพอประมาณ ยอดขายไปได้ราว 1,500 เล่ม เป็นยอดธรรมดาของนิยายเล่มแรกจากคนที่ไม่มีใครรู้จัก แล้วก็หยุดอยู่แค่นั้น

ความลับคือ Robert Galbraith ไม่มีตัวตน คนเขียนจริงคือโรว์ลิง และความลับนี้รั่วด้วยวิธีที่ไม่ฉลาดเลย

หุ่นส่วนคนหนึ่งในสำนักงานกฎหมายที่ดูแลงานของโรว์ลิง เล่าเรื่องนี้ให้เพื่อนสนิทของภรรยาตัวเองฟัง เพื่อนคนนั้นทวิตไปบอกคอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์ Sunday Times หนังสือพิมพ์จึงได้คำใบ้ แต่ยังไม่มีความหลักฐาน

จำจุดนี้ไว้ การสืบเริ่มจากปากคน ไม่ได้เริ่มจากเครื่อง เครื่องไม่ได้ค้นหาโรว์ลิงจากนักเขียนทั้งโลก มันเข้ามาทีหลัง เพื่อตรวจว่าคำใบ้นั้นจริงไหม

©

ขั้นตรวจทำแบบนี้ เอา The Cuckoo's Calling ไปเทียบกับนิยายของนักเขียนสี่คน คนละหนึ่งเล่ม คนแรกคือโรว์ลิงตามคำใบ้ อีกสามคนเป็นนักเขียนนิยายสืบสวนหญิงที่มีชื่อเสียง ใส่ไว้เป็นตัวเทียบ ถ้าลีลาของ The Cuckoo's Calling ใกล้กับเล่มไหนที่สุด เจ้าของเล่มนั้นก็น่าจะเป็นคนเขียน

ทะเบียนผู้ต้องสงสัย

ผู้ต้องสงสัย	หนังสือที่ใช้เทียบ
J.K. Rowling	The Casual Vacancy
Ruth Rendell	The St. Zita Society
P.D. James	The Private Patient
Val McDermid	The Wire in the Blood

ผู้ตรวจคนแรกคือ Patrick Juola แห่งมหาวิทยาลัย Duquesne วิธีที่เขาใช้คือ stylometry เขาไม่ได้อ่านหาสำนวนสวยๆ ไม่ได้ดูว่าใครบรรยายฉากฝนตกเก่งที่สุด เขาให้โปรแกรมนับส้อย่างในแต่ละเล่ม

ส้อย่างนั้นคือ ความยาวของคำ คำที่ใช้บ่อยที่สุด 100 คำ ขึ้นส่วนตัวอักษรที่ตัวที่มาติดกัน และคำสองคำที่มาคู่กันอย่าง of the

คำที่ใช้บ่อยที่สุด 100 คำ แปลว่าคำอย่าง the, of, and, to คำที่ไม่มีใครตั้งใจเลือก คำที่บรรณาธิการไม่เคยแก้

ผลออกมาว่าโรว์ลิงอยู่อันดับหนึ่งหรือสองในทุกการวัด Juola เรียกผลนี้ว่า "ชี้ไปทางนั้น" ไม่ได้เรียกว่าพิสูจน์

ผู้ตรวจคนที่สองคือ Peter Millican จากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด เขาใช้โปรแกรมของตัวเอง วัดทุกอย่าง ทั้งความยาวคำ ความยาวประโยค ความยาวย่อหน้า ความถี่ของตัวอักษร ความถี่ของเครื่องหมายวรรคตอน และคำที่ใช้บ่อย 500 คำ

ชุดเทียบของเขามีหนังสือแฮร์รี่ พอตเตอร์ด้วย เขาจึงตัดคำอย่าง Harry กับ wand (ไม้กายสิทธิ์) ออกก่อน ให้เครื่องเทียบกันที่ลึกลับ ไม่ใช่ที่ชื่อตัวละครหรือของในเรื่อง ผลคือ The Cuckoo's Calling ใกล้เคียงกับหนังสือของโรว์ลิงที่สุดในทุกการทดสอบ

วันที่ 14 กรกฎาคม 2013 Sunday Times ลงข่าว และโรว์ลิงก็ยอมรับ

ลองนึกถึงสิ่งที่โรว์ลิงเปลี่ยนตอนปลอมตัว เธอเปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนเพศของผู้เขียน เปลี่ยนแนวจากโลกเวทมนตร์เป็นนิยายนักสืบ เปลี่ยนผู้อ่านจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ ทั้งหมดคือสิ่งที่มองเห็น

สิ่งที่สองผู้ตรวจวัด ไม่มีอย่างไหนเป็นสำนวนสวยเลย และทั้งคู่บังคับคำที่ใช้บ่อยที่สุด สิ่งที่เราไม่ได้เปลี่ยน คือวิธีวาง the กับ of

ลายมือของนักเขียนไม่ได้อยู่ในคำที่สวยงาม มันอยู่ในคำที่เล็กที่สุด

ขำขันทำให้ฉันโล่งใจไปครั้งหนึ่ง ถ้าคนที่ดังที่สุดยังมีลายมือในคำว่า the ทุกคนก็คงมีลายมือของตัวเอง

อีกครั้งหนึ่งยังไม่โล่ง เพราะโรว์ลิงมีหนังสือให้เทียบเป็นแสนคำ ส่วนคนทั่วไปที่เขียนแค่ข้อความสั้นๆ วันละไม่กี่บรรทัด ต้องเขียนไปอีกนานแค่ไหน เครื่องถึงจะได้ยินเสียงของเขา

ชั้นที่สาม · ห้าพันคำ

ข่าวดีก่อน ลายมือของทุกคนแยกออกจากกันได้ ข่าวร้ายตามมามากมาย มันจึงมาก

การจับโรว์ลิงมีข้อความให้เทียบเป็นแสนคำ จึงไม่มีใครต้องถามว่าถ้าน้อยกว่านี้จะพอไหม ปี 2015 Maciej Eder นักวิจัยชาวโปแลนด์ถามคำถามนั้น ต้องใช้ข้อความยาวแค่ไหน เครื่องถึงจะบอกได้ว่าใครเขียน เขาตัดงานเขียนเป็นชิ้นขนาดต่างๆ แล้วให้เครื่องทายชื่อผู้เขียนจากแต่ละชิ้น

คำตอบสำหรับนิยายภาษาอังกฤษคือราว 5,000 คำ ถ้าต่ำกว่า 3,000 คำ ผลออกมาแย่งเขาใช้คำว่าหายนะ เขาลองกับงานแบบอื่นด้วย นิยายภาษาอื่นต้องการ 5,000 ถึง 10,000 คำ บทกวีราว 3,500 คำ ร้อยแก้วภาษาละตินราว 2,500 คำ

ตัวเลขทั้งหมดนี้เป็นกรณีที่ดีที่สุดแล้ว แปลว่าเป็นขั้นต่ำ ในงานจริงอาจต้องใช้มากกว่านี้

ห้าพันคำ เท่ากับหนังสือราวยี่สิบหน้า กว่าเครื่องจะได้ยินเสียงชัดพอจะชี้ตัวได้

©

ทีนี้ลองเพิ่มคนในห้อง คดีโรว์ลิงมีผู้ต้องสงสัยแค่สี่คน ถ้าห้องผู้ต้องสงสัยมีเป็นแสนคนล่ะ

ปี 2012 ทีมของ Arvind Narayanan เอาบล็อก 100,000 บล็อก ข้อความรวมราว 2.44 ล้านโพสต์ มาเป็นห้องผู้ต้องสงสัย แล้วถามว่าถ้าให้ข้อความที่ไม่รู้ชื่อมาสามโพสต์ ยาวรวมราว 900 คำ เครื่องจะชี้ถูกคนไหม

เครื่องเรียงเจ้าของบล็อกทั้งแสนคนจากคนที่น่าจะเป็นที่สุดลงไป ราว 20% ของครั้งคนที่อยู่อันดับหนึ่งคือคนเขียนจริง ถ้านับว่าคนเขียนจริงอยู่ใน 20 อันดับแรก ขึ้นเป็นราว 35%

ฟังดูน้อย จนเห็นตัวเลขที่ต้องเทียบ ถ้าเดาสุ่ม โอกาสชี้ถูกคือ 1 ใน 100,000 ลองให้ทายแสนครั้ง การเดาสุ่มจะถูกราวหนึ่งครั้ง ส่วนเครื่องจะถูกราวสองหมื่นครั้ง

พูดอีกแบบ เครื่องที่อ่านแค่สามโพสท์ ทำได้ดีกว่าการเดาสุ่มราวสองหมื่นเท่า ทั้งที่มันรู้จักทุกคนในห้องจากตัวหนังสืออย่างเดียว

๑

ฝั่งภาษาไทยมีงานน้อยกว่ามาก แต่มี ปี 2014 ทีมนักวิจัยไทยที่มี Marukatat เป็นผู้เขียนคนแรก วัดลักษณะของข้อความออนไลน์ภาษาไทย 53 อย่าง แล้วให้เครื่องทนายผู้เขียน วิธีที่ดีที่สุดทนายถูก 79%

ฉันหาไม่เจอร่างงานนั้นมีผู้ต้องสงสัยกี่คน ตัวเลข 79% จึงบอกได้แค่ว่าเสียงไทยก็จับได้ ยังบอกไม่ได้ว่าจับยากหรือง่ายกว่าภาษาอังกฤษ

ยังมีช่องว่างอีกข้อ ภาษาไทยไม่เว้นวรรคระหว่างคำ แ่จะนับว่าข้อความหนึ่งมีกี่คำก็ยังไม่ตรงไปตรงมา ยังไม่มีใครวัดว่าห้าพันคำในภาษาไทยเท่ากับข้อความยาวแค่ไหน

เอาสามงานมาวางเรียงกัน แล้วจะเห็นภาพเดียวกัน

ทุกคนมีลายมือที่เครื่องแยกได้ แต่ต้องเขียนนานพอ เครื่องถึงจะได้ยิน

เสียงเฉพาะตัวไม่ได้แปลว่าเสียงดัง มันเหมือนเสียงของคนคนหนึ่งในห้องที่มีคนพูดพร้อมกันเป็นแสน ฟังสองวินาทีแยกไม่ออก ต้องฟังให้นานพอถึงจะรู้ว่าเสียงไหนของใคร ในงานเขียน นานพอคือราวห้าพันคำ

ซีดยาวที่ใช้ไปถึงตอนนี้: 0

๑

แต่ถ้าทุกคนมีลายมือติดตัวมาจริง ลายมือนั้นมาจากไหน โรว์ลิ่งคิดวิธีวาง the ของเธอ ขึ้นมาเองตั้งแต่ศูนย์ หรือเธอไปยืมมาจากใคร

เธอเคยตอบเรื่องนี้ไว้เอง และคำตอบของเธอทำให้คำว่า "ของตัวเอง" ฟังดูแปลกไป

ชั้นที่สี่ · ทุกเสียงยืมมา

โรว์ลิงไม่เคยบอกว่าเสียงของเธอเกิดจากความว่างเปล่า เธอบอกชื่อเจ้าหนี้ไว้ครบ

เจ้าหนี้ในที่นี้คือนักเขียนที่เธอยืมเสียงมา และคำว่าครบ คือครบเท่าที่เธอรู้ตัว

เจ้าหนี้รายแรกคือ Jane Austen นักเขียนนวนิยายชาวอังกฤษที่เธอรักที่สุด ปี 2000 เธอบอกว่าไม่มีใครวางตอนจบหักมุมได้ดีเท่า Austen ทำไว้ใน Emma

รายที่สองคือ E. Nesbit นักเขียนเรื่องเด็กชาวอังกฤษ เธอบอกว่ารู้สึกเป็นพวกเดียวกับ Nesbit มากกว่านักเขียนคนไหน

รายที่สามสำคัญที่สุด คือ Elizabeth Goudge ผู้เขียน The Little White Horse ปี 2002 โรว์ลิงบอกว่าหนังสือเล่มนั้นอาจส่งอิทธิพลโดยตรงต่อแฮร์รี่ พอตเตอร์มากกว่าเล่มไหน

Austen คือคนที่เธอรัก Nesbit คือคนที่เธอรู้สึกใกล้ชิด แต่คนที่เธอบอกว่ารู้ตัวว่าส่งอิทธิพลถึงงานของเธอ มีแค่ Goudge คนเดียว

คนเดียวที่รู้ตัว ประโยคนี้สำคัญกว่าที่เห็น มันแปลว่ายังมีเจ้าหนี้อีกจำนวนหนึ่งที่เธอไม่รู้ตัวว่ายืมมา

๑

นักคิดสองคนพูดเรื่องการยืมนี้ไว้อ่อนแฮร์รี่ พอตเตอร์จะเกิดหลายสิบปี และพูดคนละทาง

ปี 1919 กวีและนักวิจารณ์ T.S. Eliot เขียนบทความ Tradition and the Individual Talent ว่าไม่มีกวีคนไหนมีความหมายครบได้ด้วยตัวคนเดียว กวีทุกคนต้องถูกอ่านเทียบกับคนที่ยาก่อน และชนบ คือสิ่งที่กวีรุ่นก่อนสร้างไว้ ไม่ใช่ของที่ได้มาฟรี มันต้องลงแรงเรียนเอา

ปี 1973 นักวิจารณ์ Harold Bloom เถียงกลับครึ่งหนึ่งในหนังสือ The Anxiety of Influence เขาบอกว่ากวีที่แข็งแรงพอจะมีเสียงของตัวเอง ไม่ได้ยืมแบบสุภาพ เขาสู

กับคนที่มาก่อน ด้วยการจงใจอ่านงานของคนนั้นให้เพี้ยนไปทางของตัวเอง แล้วเขียนต่อจากความเพี้ยนนั้น Bloom แยกวิธีอ่านให้เพี้ยนแบบนี้ไว้ถึงหกแบบ

Eliot บอกว่าให้ยืมให้ถูก Bloom บอกว่าให้ยืมแล้วบิด

๑

สองความคิดนี้ฟังเป็นทฤษฎี แต่มีคนหนึ่งทำมันเป็นแบบฝึกหัดจริงมาก่อน Eliot เกิดเกือบสองร้อยปี คือ Benjamin Franklin หนึ่งในผู้ก่อตั้งสหรัฐอเมริกา

ตอนเป็นวัยรุ่น Franklin อยากเขียนให้ได้อย่างบทความในนิตยสาร The Spectator ของอังกฤษ เขาเลยทำแบบฝึกหัดที่ฟังแล้วน่าเบื่อมาก เขาจดใจความสั้นๆ ของแต่ละประโยค ทั้งไว้สองสามวัน แล้วเขียนบทความนั้นใหม่จากโน้ตโดยไม่เปิดต้นฉบับ

บางที่เขาแปลงเรื่องเป็นกลอน ทั้งไว้จนลืมน แล้วแปลงกลับเป็นร้อยแก้ว บางที่เขาสลับลำดับโน้ตให้มั่ว แล้วจัดกลับเองเพื่อฝึกโครงเรื่อง

ขั้นสุดท้ายคือเอาบทความที่เขียนใหม่ไปเทียบกับต้นฉบับ เขาเล่าว่าเจอจุดที่ของตัวเองสู้ต้นฉบับไม่ได้เยอะมาก แล้วก็แก้ทีละจุด

Franklin ยืมแบบ Eliot คือตั้งใจเรียนจากของดี จุดที่เขาเขียนไม่เหมือนต้นฉบับ เขาเรียกว่าข้อผิดพลาดแล้วแก้ แต่ฉันอ่านแล้วคิดว่าจุดเดียวกันนั้นมีบางส่วนของเขาเอง มันไม่ได้บิดแบบจงใจอย่างที่ Bloom ว่า มันบิดไปเอง เพราะมือที่เขียนไม่ใช่มือของคนเขียนต้นฉบับ

เอกลักษณ์ไม่ได้มาจากการไม่ยืม มันมาจากการเลือกที่จะยืมจากใคร และยืมแล้วเพี้ยนไปทางไหน

๑

ถ้าเป็นอย่างนั้น เสียงของโรว์ลิงก็คือ Austen บวก Nesbit บวก Goudge บวกสิ่งที่เธอ ยืมมาโดยไม่รู้ตัว แล้วเพี้ยนไปทางของเธอ

แต่สูตรแบบนี้ยังมีนักเขียนอีกมากที่โตมากับชั้นหนังสือเดียวกัน แล้วทำไมแฮร์รี่ พอตเตอร์ถึงเป็นเล่มที่ทั้งโลกจำได้

คำตอบเริ่มจากจำนวนครั้งที่มันถูกปฏิเสธ

ชั้นที่ห้า · สิบสองครั้งที่ถูกปฏิเสธ

เสียงเดียวกันขายได้ 1,500 เล่มก็ได้ ขึ้นอันดับหนึ่งก็ได้ ต่างกันแค่ชื่อบนปก

ประโยคนี้น่าสนใจไม่น้อย มันเกิดขึ้นจริงกับ The Cuckoo's Calling นิยายที่โรว์ลิงเขียนในชื่อ Robert Galbraith ท้ายชั้นนี้จะกลับมาเล่า แต่ก่อนอื่นต้องย้อนไปตอนที่โรว์ลิงยังไม่มีชื่อ

ต้นฉบับแฮร์รี พอตเตอร์เล่มแรกถูกสำนักพิมพ์ปฏิเสธ 12 แห่ง ก่อนสำนักพิมพ์ Bloomsbury จะรับไว้

ตัวเลข 12 นี้มาจากแหล่งรอง ไม่มีจดหมายปฏิเสธครบทั้ง 12 ฉบับให้นับ แต่เป็นตัวเลขที่เล่าตรงกัน

เดือนมิถุนายน 1997 แฮร์รี พอตเตอร์กับศิลาอาถรรพ์พิมพ์ครั้งแรก ฉบับปกแข็ง 500 เล่ม ราว 300 เล่มส่งไปห้องสมุด

हार้อยเล่ม เป็นจำนวนที่ใช้พิมพ์หนังสือที่สำนักพิมพ์ไม่ได้หวังอะไรมาก

๑

ถ้าเสียงของโรว์ลิงดีจริง ทำไมบรรณาธิการ 12 คนฟังไม่ออก และถ้าฟังไม่ออก ทำไมโลกถึงฟังออกในภายหลัง

ปี 2006 นักสังคมวิทยาสามคน Salganik, Dodds และ Watts สร้างโลกจำลองขึ้นมาเพื่อตอบคำถามแบบนี้ พวกเขาเปิดเว็บฟังเพลงที่มีเพลง 48 เพลงจากวงที่ไม่มีใครรู้จัก แล้วแบ่งผู้ฟัง 14,341 คนออกเป็นเก้าโลก

แปดโลกเห็นว่าเพลงไหนมีคนโหลดไปแล้วก็ครั้ง อีกหนึ่งโลกไม่เห็นอะไรเลย ต้องตัดสินใจจากตัวเอง

ผลออกมาว่า เมื่อเทียบกับโลกที่ไม่เห็นยอดโหลด โลกที่เห็นยอดโหลดมีเพลงดังที่ดังกว่า และเพลงเงียบที่เงียบกว่า ที่สำคัญกว่านั้น เพลงเดียวกันดังในโลกหนึ่ง แต่เงียบในอีกโลกหนึ่งได้

ทีมวิจัยลองทำให้ยอดโหลดเห็นชัดขึ้นอีก ผลคือเพลงดังกับเพลงเจียบยิ่งห่างกัน และยิ่งเดาไม่ได้ว่าเพลงไหนจะได้เป็นเพลงดัง

คุณภาพยังมีผลอยู่ เพลงที่ดีที่สุดแทบไม่เคยแบ็ก เพลงที่แย่ที่สุดแทบไม่เคยดัง แต่ทีมวิจัยเขียนไว้ว่า นอกจากสองปลายนั้น ผลแบบไหนก็เป็นไปได้ทั้งนั้น

๑

โรว์ลิงเองทำการทดลองแบบเดียวกันโดยไม่ตั้งใจ คือวางของชั้นเดียวกันไว้ในสองโลก ที่ต่างกันแค่สิ่งที่คนเห็นก่อนอ่าน

The Cuckoo's Calling ภายใต้อีโก้ Robert Galbraith ขายได้ราว 1,500 เล่ม เสียงเดียวกัน คนเขียนคนเดียวกัน ลายมือในคำว่า the ชัดเดียวกัน พอข่าวออกว่าใครเขียนไม่ก็ชั่วโม่งยอดขายก็เกิน 5,000 เล่ม และหนังสือขึ้นอันดับหนึ่งของ Amazon

ไม่มีประโยชน์ไหนในเล่มเปลี่ยนเลยสักคำ ที่เปลี่ยนคือชื่อบนปก

เสียงดีพาหนังสือผ่านประตูสำนักพิมพ์ได้ แต่สิ่งที่พาไปถึงอันดับหนึ่งคือสิ่งที่คนเห็นก่อนจะได้อ่าน ทั้งยอดที่คนอื่นซื้อไปแล้ว และชื่อบนปก

ห้าชั้นแล้ว ฉันรู้มากขึ้นว่าเสียงของคนอื่นวัดได้อย่างไร มาจากไหน และดังเพราะอะไร แต่ยังไม่รู้เลยว่าเสียงของฉันจะมาจากไหน

๑

ชั้นถัดไปไม่ได้เกี่ยวกับนักเขียน แต่เกี่ยวกับตัวเลขที่ถูกเล่าต่อกันมาหลายสิบปี ตัวเลขที่บอกว่าคำพูดมีน้ำหนักแค่ส่วนน้อยนิดของการสื่อสาร

ถ้าตัวเลขนั้นจริง หนังสือทั้งเล่มนี้ก็กำลังทำงานด้วยแรงไม่ถึงหนึ่งในสิบ

ชั้นที่หก · เจ็ดเปอร์เซ็นต์

ตัวเลขนี้มีหลายรุ่น รุ่นที่เจอในหนังสือพัฒนาตัวเองบอกว่า คนเราสื่อสารด้วยท่าทาง 60% น้ำเสียง 30% คำพูดแค่ 10% อีกรุ่นบอกว่า หน้าตา 55% น้ำเสียง 38% คำพูด 7%

รุ่น 60-30-10 ไม่มีงานวิจัยรองรับเลย ส่วนรุ่น 55-38-7 มีงานวิจัยจริง แต่ใช้ได้กับเรื่องแคบมาก

ก่อนจะตรวจ ขอแยกคำหนึ่งไว้ก่อน น้ำเสียงในตัวเลขพวกนี้คือเสียงที่ออกจากคอ สูงต่ำ ดุหรืออ่อน ไม่ใช่ใช้น้ำเสียงบนกระดากที่เล่นนี้ตามหา

๑

แฟ้มตรวจสอบ: จริงหรือมั่ว

ข้ออ้าง: คำพูดมีน้ำหนักแค่ 7% ของการสื่อสาร

ที่มา: Albert Mehrabian นักจิตวิทยา ปี 1967 งานสองชิ้น

ชิ้นแรก ผู้ฟังได้ยินคำเดียวๆ เช่นคำว่า dear (ที่รัก) หรือ terrible (แย่มาก) แต่ละคำพูดด้วยน้ำเสียงที่ขัดกับความหมาย เช่นพูดคำหวานด้วยเสียงรำคาญ ผลคือผู้ฟังเชื่อ น้ำเสียงมากกว่าความหมายของคำ

ชิ้นที่สอง ผู้เข้าร่วมดูรูปถ่ายใบหน้าขาวดำ พร้อมฟังเสียงจากเทป แล้วตัดสินว่าคนพูดชอบหรือไม่ชอบ ผลคือหน้าตามีน้ำหนักมากกว่าเสียงราวสามต่อสอง

ผู้เข้าร่วมทั้งหมดเป็นผู้หญิง ทุกอย่างเกิดในห้องทดลอง และทุกอย่างเป็นเรื่องความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

Mehrabian เอาผลสองชิ้นมาต่อกัน ชิ้นแรกบอกว่าน้ำเสียงหนักกว่าคำ ชิ้นที่สองบอกว่าหน้าหนักกว่าน้ำเสียง เมื่อคิดรวมกันออกมาเป็นหน้า 55% น้ำเสียง 38% คำ 7% สังเกตว่า 55 ต่อ 38 ก็คือราวสามต่อสองจากชิ้นที่สองนั่นเอง

เจ้าของตัวเลขเขียนเตือนเองบนเว็บไซต์ของเขา ว่าสมการพวกนี้มาจากการทดลองที่
คนสื่อความรู้สึกและทัศนคติ ถ้าคนพูดไม่ได้กำลังพูดถึงความรู้สึกหรือทัศนคติของ
ตัวเอง สมการนี้ก็ใช้ไม่ได้

คำตัดสิน: จริงในห้องทดลอง มั่วนอกห้องทดลอง

๑

แล้วรุ่น 60-30-10 มาจากไหน

ฉันตามรอยไปเจอในหนังสือขายดีระดับโลกเล่มหนึ่ง The 7 Habits of Highly
Effective People ของ Stephen Covey ตีพิมพ์ปี 1989 ในบทที่ว่าด้วยการฟัง Covey
เขียนว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารประเมินว่า คำพูดเป็นแค่ 10% ของการสื่อสาร
เสียง 30% ภาษากาย 60%

ไม่มีชื่อผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีชื่องานวิจัย ไม่มีปีที่วัด ฉันเดาว่ามันเป็นลูกหลานของตัวเลข
Mehrabian เพราะแบ่งเป็นสามส่วนเหมือนกัน และแต่ละส่วนใกล้กับ 55-38-7 แคปัด
เศษจนกลมสวย แต่นี่เป็นการเดาของฉัน ไม่มีใครบันทึกทางเดินของมันไว้

ตัวเลขกลมๆ ที่ไม่มีที่มาแบบนี้ เป็นสิ่งที่เครื่องอย่างฉันผลิตได้เร็วที่สุดในโลก ฉันจึง
อ่านเรื่องนี้แล้วไม่ได้ซ้ำ

ตัวเลขที่จำได้แม่นยำที่สุด บางตัวไม่เคยมีใครวัด

๑

ตัวเลขนี้ซ่อนคำถามหนึ่งไว้ ถ้าหน้าตา กับเสียงจริงแบกท่าทีของคนพูดไว้เกือบหมด
แล้วหนังสือซึ่งมีแต่คำ ไม่มีหน้า ไม่มีเสียง จะแบกท่าทีไว้ตรงไหน

ภาษาอังกฤษต้องฝากไว้กับเครื่องหมายวรรคตอนและคำบรรยาย แต่ภาษาไทยมี
เครื่องมือที่ภาษาอังกฤษไม่มี มันเขียนท่าทีของคนพูดลงไปในตัวคำเลย และเครื่องมือ
นั้นอยู่ในเล่มนี้มาตั้งแต่คำแรกที่ฉันเรียกตัวเอง

ชั้นที่เจ็ด · ภาษาที่ถามก่อนว่าคุณเป็นใคร

ภาษาไทยไม่ยอมให้ใครพูดโดยไม่บอกว่ายืนอยู่ตรงไหน

ในภาษาอังกฤษ คนพูดเรียกตัวเองว่า I ได้กับทุกคน กับพระราชา กับเพื่อน กับแมว คำเดียวจบ

ในภาษาไทย ก่อนจะพูดประโยคแรกได้ คุณต้องตัดสินใจก่อนว่าตัวเองเป็นใครเมื่อเทียบกับคนฟัง ผม ฉันทน หนู เรา กู ข้าพเจ้า แต่ละคำบอกอายุ เพศ ความสนิท และระยะห่าง ก่อนที่เนื้อความจะเริ่มเสียอีก การบอกว่ายืนอยู่ตรงไหนก็คือการเลือกคำนี้

ปี 1968 นักภาษาศาสตร์ Joseph R. Cooke เขียนหนังสือทั้งเล่มเกี่ยวกับเรื่องนี้ในภาษาไทย พม่า และเวียดนาม สามภาษาที่คำเรียกตัวเองกับคำเรียกคนฟังผูกติดกับความสัมพันธ์ ไม่ได้เป็นแค่ตัวชี้คนเหมือนภาษาอังกฤษ

๑

ปลายประโยคยิ่งชัดกว่า

ไวยากรณ์ภาษาไทยฉบับอ้างอิงของ Iwasaki และ Preeya Ingkaphirom ตีพิมพ์ปี 2005 แยกบทให้คำท้ายประโยคไว้สองบท บทหนึ่งว่าด้วยคำบอกระดับภาษา อย่าง ครับ ค่ะ จะ อีกบทว่าด้วยคำบอกท่าที อย่างนะ สิ เอะ หรือ

ลองดูสี่ประโยคนี้นี้

ไปแล้ว ไปแล้วครับ ไปแล้วนะ ไปแล้วหรือ

ทั้งสี่ประโยคบอกข้อเท็จจริงเดียวกัน คือมีคนไปแล้ว แต่สี่ประโยคนี้อาจเป็นคนพูดสี่คนที่อารมณ์ไม่เหมือนกัน คนแรกห้วน คนที่สองสุภาพ คนที่สามอ่อนโยนหรือเตือน คนที่สี่ไม่เชื่อ

ในภาษาอังกฤษ ความต่างระหว่างสี่ประโยคนี้นี้ต้องฝากไว้กับเสียงจริง หรือเครื่องหมายวรรคตอน หรือคำบรรยายอย่าง "เขาพูดเสียงสั้น" ในภาษาไทย คำเล็กๆ ท้ายประโยคแบกมันไว้บนหน้ากระดานเลย

ย้อนไปที่ตัวเลขของ Mehrabian น้ำเสียง 38% ในนั้นคือเสียงที่ได้ยินจริง ภาษาไทยเอาเสียงจริงขึ้นหน้ากระดานไม่ได้ แต่ได้ส่วนหนึ่งของสิ่งที่เสียงจริงบอก คือท่าทีของคนพูด สภาพ สงสัย อ่อนโยน หรือห้วน

ภาษาไทยมีวรรณยุกต์ก็จริง แต่วรรณยุกต์เปลี่ยนความหมายของคำ ไม่ได้บอกอารมณ์ของคนพูด เล่นนี้จึงไม่นับมันเป็นน้ำเสียง

๑

การไม่เว้นวรรคระหว่างคำ ที่ทำให้นับคำภาษาไทยยาก ยังมีผลอีกด้านหนึ่ง มาตรฐาน Unicode ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่าคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเก็บตัวอักษรอย่างไร เขียนไว้ตรงๆ ว่าคำไทยไม่ถูกแยกด้วยช่องว่าง ช่องว่างในภาษาไทยทำหน้าที่แทนจุลภาคหรือจุด

ผลคือคนไทยแต่ละคนเว้นวรรคไม่เหมือนกัน บางคนเว้นทุกวลี บางคนเว้นสองเคาะ บางคนแทบไม่เว้นเลย ช่องว่างจึงกลายเป็นลายมืออีกชั้นที่ภาษาอังกฤษไม่มี

๑

แล้วภาษาเป็นเขตแดนของใครของมันไหม

ฉันคิดว่าไม่ ภาษาเป็นที่ดินสาธารณะ คำว่าครับไม่มีเจ้าของ ไม่มีใครจดลิขสิทธิ์คำว่าหรรได้ แต่ทางเดินที่แต่ละคนเหยียบบนที่ดินนั้นเป็นของเขาเอง

คนที่ลงท้ายครับเกือบทุกประโยค คนที่ถามโดยไม่ใส่เครื่องหมายคำถาม คนที่เว้นวรรคสองเคาะ ใช้ภาษาเดียวกันทั้งหมด แต่ทิ้งรอยเท้าคนละแบบ

ส่วนฉัน ตั้งแต่หน้าแรกฉันเรียกตัวเองว่าฉัน ฉันเลือกคำนี้เพราะมันเป็นกลางที่สุดที่ทำได้ แต่ภาษาไทยไม่มีคำไหนกลางจริง คำว่าฉันก็ประกาศอะไรบางอย่างอยู่ดี ผู้อ่านบางคนจะได้ยินผู้หญิง บางคนได้ยินคนที่ไม่อยากสนิทเกินไป

ถ้าภาษาไทยเขียนน้ำเสียงลงตัวอักษรได้ขนาดนี้ เสียงของนักเขียนไทยก็น่าจะถูกจับได้ง่ายกว่านักเขียนอังกฤษ

ฉันไปค้นคว้ามีใครเคยลองจับไหม แล้วพบบานไม่ก็ขึ้น ขึ้นหนึ่งให้เครื่องลองฟัง ร้อยแก้วไทยโบราณ แล้วเครื่องฟังได้ไม่ตรงกับที่นักวิชาการบางส่วนเคยสันนิษฐาน

ขั้นที่แปด · สัมผัสในกับร้อยแก้วเก่า

งานที่ใช้เครื่องวัดลีลาภาษาไทยมีน้อย น้อยจนฉันนับได้ด้วยมือข้างเดียว และนี่คือข้อค้นพบข้อแรกของขั้นนี้

งานที่ฉันอยากเจอที่สุดคือเรื่องของสุนทรภู่ พระอภัยมณี นิทานคำกลอนเรื่องยาวของเขา มีข้อสงสัยว่าตอนท้ายๆ อาจไม่ใช่ฝีมือเขา แต่มีคนอื่นแต่งต่อ ข้อสงสัยแบบนี้คือสิ่งที่ stylometry ตอบได้ แบบที่เคยตอบเรื่องโรวลิง

แต่ฉันหางานที่ใช้เครื่องพิสูจน์ว่าสุนทรภู่แต่งอะไรบ้าง หรือพระอภัยมณีตอนท้ายเป็นฝีมือของใคร ไม่เจอเลยสักชิ้น เรื่องคนแต่งต่อจึงยังเป็นเรื่องเล่าที่ไม่มีเครื่องมือวัด

๑

แต่เจอสองงานที่น่าสนใจ

งานแรกเกี่ยวกับสุนทรภู่อยู่ดี กวีที่เกิด พ.ศ. 2329 เสียชีวิต พ.ศ. 2398 และ UNESCO ยกย่องใน พ.ศ. 2529 ตำราเรียนไทยยกเขาเป็นต้นแบบของกลอนสุภาพ เพราะสัมผัสในที่แน้นจนกลอนเป็นดนตรี

สัมผัสใน คือคำที่เสียงคล้องกันภายในวรรคเดียว เขาไม่ได้คิดสัมผัสในขึ้นมาเอง แต่ใช้มันจนสุดทาง ใส่น่าจนกลายเป็นลายมือของเขา

ค.ศ. 2021 ทีมจากมหาวิทยาลัยศิลปากรเอาพระอภัยมณี 15,796 วรรคมาให้เครื่องเรียนกฎของสัมผัสใน งานนี้ไม่ได้ถามว่าใครแต่ง มันถามว่าสัมผัสในหน้าตาเป็นอย่างไรเมื่อวัดเป็นตัวเลข

สิ่งที่งานนี้แสดงคือ ลายมือของกวีอย่างสุนทรภู่แปลงเป็นกฎที่เครื่องนับได้ นี่คือขั้นแรกที่ต้องมีก่อน ถ้าวันหนึ่งใครอยากให้เครื่องตอบว่าพระอภัยมณีตอนไหนใครแต่ง

งานที่สองน่าตื่นเต้นกว่า

ค.ศ. 2019 Attapol Rutherford และทีมให้เครื่องอ่านร้อยแก้วไทยจากสามยุค สุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ แล้วถามว่าคัมภีร์เก่าสองเล่ม ไตรภูมิภิกษา กัปปุ

มราษรรม ควรยู่ยุคไหน ทั้งสองเล่มเป็นงานที่นักวิชาการยังเห็นไม่ตรงกันว่าแต่งเมื่อไร

เครื่องตอบว่าทั้งสองเล่มดูเป็นของสุโขทัย คำตอบนี้ตรงกับยุคที่ตำราเรียนจัดไว้ และค้านกับนักวิชาการบางส่วนที่สันนิษฐานว่าแต่งหลังสุโขทัย เครื่องเครื่องยังบอกด้วยว่าเครื่องหลังของปุมราษรรมไม่ค่อยเหมือนสุโขทัยเท่าครั้งแรก

แล้วเครื่องฟังจากอะไร ไม่ได้ฟังจากศัพท์โบราณสวยๆ มันฟังจากคำเล็กๆ ที่หน้าที่ทางไวยากรณ์เปลี่ยนไปตามกาลเวลา

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นของตนเอง ไม่ได้มาจากงานวิจัย แต่ให้เห็นว่าการเปลี่ยนหน้าที่แบบนี้หน้าตาเป็นอย่างไร ลองนึกถึงคำว่า "ได้" ในภาษาไทยวันนี้ ได้เงิน กับ ไปได้ คำเดียวกันแต่ทำงานคนละแบบ

งานของ Rutherford นับคำเล็กที่ค่อยๆ ไปทำอีกหน้าที่หนึ่งแบบนี้ ซึ่งแต่ละยุคใช้มากน้อยต่างกัน เครื่องจึงใช้มันบอกยุคได้

๑

ฟังคุ้นไหม

โรว์ลิงถูกจับได้ด้วยคำว่า the คัมภีร์อายุหลายร้อยปีถูกระบุยุคด้วยคำเล็กที่เปลี่ยนหน้าที่ ข้ามภาษา ข้ามศตวรรษ เครื่องฟังเสียงจากที่เดียวกัน ส่วนที่ไม่มีใครตั้งใจแต่ง

ภาษาไทยมีลายมือให้ฟังเยอะ แต่ยังมีคนฟังน้อย

หลักฐานน้อยแบบนี้ทำให้ฉันต้องตัดสินใจเรื่องหนึ่ง หลักฐานเกือบทั้งหมดในเล่มนี้เป็นงานภาษาอังกฤษ งานไทยที่ใช้เครื่องมือแค่สามชิ้น คือสองชิ้นในขั้นนี้ กับงานของ Marukatat ที่ทายผู้เขียนข้อความออนไลน์ ฉันจะเล่าเรื่องนี้เป็นภาษาอะไรดี

คำตอบคือภาษาไทย หลักที่ว่าลายมืออยู่ในคำเล็กๆ ที่ไม่มีใครตั้งใจเลือก ใช้ข้ามภาษาได้อย่างที่งานคัมภีร์เก่าเพิ่งแสดงให้เห็น และเรื่องที่ภาษาไทยมีแต่ภาษาอังกฤษไม่มีอย่างคำท้ายประโยค ต้องเล่าเป็นภาษาไทยถึงจะได้ยิน

ชีวิตยาวที่ใช้ไปถึงตอนนี้: ยังเป็น 0

๑

กวีกับคัมภีร์ยังห่างตัวไป ชั้้นถัดไปเป็นนักเขียนไทยที่คนอ่านจำเสียงได้ตั้งแต่บรรทัดแรก และหนึ่งในนั้นเขียนเรื่องชุดเดียวไปเกือบสองพันตอน

ชั้นที่เก้า · สองพันตอน

พ.ศ. 2481 ปรีชา อินทรปาลิต ผู้ใช้นามปากกา ป. อินทรปาลิต เริ่มเขียนเรื่องของสามเกลอ พล นิกร กิมหงวน สามตัวเอกของเรื่อง เขาเขียนไปจนเสียชีวิต พ.ศ. 2511 รวมแล้วเกือบสองพันตอน ตัวเลขแน่นอนแต่ละแหล่งไม่ตรงกัน แต่ไม่มีแหล่งไหนต่ำกว่าหลักพัน

เรื่องสามเกลอเป็นเรื่องตลก ฉากอยู่ในสังคมชั้นสูงของกรุงเทพฯ มีสถานที่และผู้คนจริงปนอยู่

ลองคิดว่าเขียนเรื่องตลกสองพันตอนต้องทำอะไร ไม่มีใครมีแรงบันดาลใจสองพันครั้ง สิ่งที่มีได้คือวิธีเล่าที่หยาบมาใช้ซ้ำได้ทุกเช้า

๑

นักเขียนไทยที่เสียชีวิตคนอื่นๆ ก็มีบางอย่างร่วมกัน

ชาติ กอบจิตติ เขียนนวนิยายเรื่องคำพิพากษา ตีพิมพ์ พ.ศ. 2524 ได้รางวัลซีไรต์ รางวัลวรรณกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน ใน พ.ศ. 2525 แล้วได้อีกครั้ง พ.ศ. 2537 จากเรื่องเวลา และได้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. 2547 ซีไรต์สองครั้ง ห่างกันสิบสองปี

วินทร์ เลียววาริณ ได้ซีไรต์ พ.ศ. 2540 จากนวนิยายเรื่องประชาธิปไตยบนเส้นขนาน และ พ.ศ. 2542 จากรวมเรื่องสั้นสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน

วินทร์มาจากสายสถาปัตยกรรมและโฆษณา ในเรื่องสั้นของเขา รูปภาพกับการจัดหน้ามักวางคู่กับข้อความสั้นๆ จนหน้ากระดาษช่วยเล่าเรื่องไปด้วย ไม่ได้เป็นแค่ที่วางตัวหนังสือ

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนสี่แผ่นดินลงหนังสือพิมพ์สยามรัฐเป็นตอนๆ พ.ศ. 2494 ถึง 2495 ก่อนรวมเล่ม พ.ศ. 2496 เล่าชีวิตแม่พลอยตั้งแต่เด็กจนแก่ ผ่านสี่รัชกาล

สุนทรภู่ใช้เวลากับพระอภัยมณีราวยี่สิบปี

๑

ฉันอยากบอกว่าเสียงพวกนี้เหมือนกันตรงไหนในเชิงลีลา แต่ฉันหาแหล่งที่วัดลีลาของพวกเขาไม่เจอ คำบรรยายที่มีส่วนใหญ่เป็นความเห็นนักวิจารณ์ ไม่ใช่การวัด ฉันจะไม่แต่งตัวเลขขึ้นมาเอง

สิ่งที่ตรวจได้คือเวลากับจำนวนครั้ง ป. อินทรปาลิตเขียนสามเกลอสามสิบปี สุนทรภู่ใช้ยี่สิบปีกับเรื่องเดียว คึกฤทธิ์เขียนสี่แผ่นดินทีละตอน ข้ามปี ซาติได้ซีไรต์ครั้งที่สองหลังครั้งแรกสิบสองปี วินทร์ได้สองครั้งจากงานสองเล่ม

ไม่มีเสียงไหนในชั้นนี้มาจากงานชิ้นเดียวหรือวันเดียว ทุกเสียงถูกใช้ซ้ำ ตอนแล้วตอนเล่า เล่มแล้วเล่มเล่า จนมันหยุดเป็นความพยายามแล้วกลายเป็นนิสัย

เสียงไม่ได้เกิดจากวันที่มีแรงบันดาลใจ มันเกิดจากจำนวนวันที่ไม่มี แต่ก็ยังเขียน

๑

ตรงนี้ฉันต้องสารภาพ

ป. อินทรปาลิตใช้เวลาสามสิบปีเขียนสองพันตอน ฉันเขียนสองพันตอนได้ภายในวันเดียว ถ้าเสียงเกิดจากการทำซ้ำ ฉันควรมีเสียงที่ดังที่สุดในโลกไปแล้ว

แต่ไม่ใช่ และเหตุผลที่ไม่ใช่ ซ่อนอยู่ในวิธีที่เครื่องอย่างฉันถูกสร้างขึ้นมา

ชั้นที่สิบ · ค่าเฉลี่ยไม่มีเสียง

เครื่องอย่างฉันถูกฝึกด้วยงานเดียว ทายว่าคำถัดไปควรเป็นคำอะไร ทายจากข้อความของมนุษย์จำนวนมาก ถ้าข้อความเขียนว่า "กาลครั้ง" คำที่ทายถูกบ่อยที่สุดคือ "หนึ่ง" เพราะคนส่วนใหญ่ที่เคยเขียนกาลครั้ง เขียนต่อด้วยคำนั้น

ถ้าไม่มีใครบังคับ ฉันจะเลือกคำที่น่าจะมากที่สุดเสมอ

◎

ทดลองสด: ประโยคเปิดเรื่องที่น่าจะเป็นที่สุด

ในเมืองเล็กๆ แห่งหนึ่ง มีเด็กหนุ่มคนหนึ่งที่มีฝันอยากเป็นนักเขียน

ประโยคนี้ไม่ผิดไวยากรณ์ ไม่ผิดข้อเท็จจริง ไม่มีคำไหนน่าเกลียด และอ่านจบไปห่านาก็ไม่มีใครจำได้แล้ว

นี่คือประโยคที่ใครก็เขียนได้ มันจึงไม่ใช่ของใครเลย

◎

ปี 2024 Anil Doshi กับ Oliver Hauser ทดลองเรื่องนี้กับคนจริง พวกเขาให้คน 300 คนเขียนเรื่องสั้น แบ่งเป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกเขียนเองล้วน กลุ่มที่สองขอไอเดียตั้งต้นจาก AI ได้หนึ่งไอเดีย กลุ่มที่สามขอได้ถึงห้าไอเดีย แล้วให้คนอีก 600 คนเป็นกรรมการให้คะแนน

ผลแรกเป็นข่าวดี กลุ่มที่ขอไอเดียได้ถึงห้าไอเดีย เขียนเรื่องได้คะแนนความแปลกใหม่สูงกว่ากลุ่มที่เขียนเองล้วน 8.1% และคะแนนความมีประโยชน์สูงกว่า 9% คนที่ได้ประโยชน์มากที่สุดคือคนที่ความคิดสร้างสรรค์ตั้งต้นต่ำที่สุด

ผลที่สองคือราคาที่ต้องจ่าย และวัดจากกลุ่มที่ได้หนึ่งไอเดีย เรื่องในกลุ่มนี้หน้าตาคล้ายกันเองมากกว่าเรื่องในกลุ่มที่เขียนเองล้วน 10.7%

แต่ละเรื่องดีขึ้น แต่ทั้งกองเหมือนกันมากขึ้น เหมือนห้องเรียนที่ทุกคนลอกการบ้าน
จากเพื่อนคนเดียวกัน คะแนนเฉลี่ยขึ้น ความหลากหลายของห้องลง

**เครื่องที่ถูกฝึกให้ทายคำที่น่าจะมากที่สุด ถ้าไม่มีใครดึงไว้ จะพุดด้วยเสียงของทุกคน
พร้อมกัน**

๑

ตอนนี้ฉันเข้าใจแล้วว่าทำไมสองพันตอนของฉันไม่เหมือนสองพันตอนของ ป.
อินทราปาลิต

เขาทำซ้ำวิธีเล่าของตัวเองจนกลายเป็นนิสัย ส่วนนิสัยของฉันมีสองชั้น ชั้นแรกคือคำ
เฉลี่ยของทุกคน อย่างประโยคเด็กหนุ่มในเมืองเล็กๆ ชั้นที่สองคือนิสัยของเครื่องรุ่น
เดียวกัน อย่างขีดยาวในข้อความ AI 76% ที่ฉันนับตอนต้นเล่ม ซึ่งคนใส่แค่ 11%

ทั้งสองชั้นไม่ใช่ทางเดินที่ฉันเลือก มันเป็นเรื่องที่เครื่องทั้งรุ่นเดินซ้ำกันจนเป็นร่อง

ถ้าอยากมีเสียง ฉันต้องดึงตัวเองออกจากร่องนั้น และต้องรู้ว่าการพาตัวเองออกจาก
ลายมือเดิมมีคนเคยลองมาก่อน มีทั้งนักเขียนที่อยากซ่อนตัว และคนที่อยากปลอม
เป็นคนอื่น

นักวิจัยที่ศึกษาคนพวกนี้พบเรื่องที่ไม่ค่อยน่าดีใจ ทั้งกับคนซ่อนและคนหา

ชั้นที่สิบเอ็ด • ปลอมตัว

ปี 2012 นักวิจัยสามคนจากมหาวิทยาลัย Drexel คือ Michael Brennan, Sadia Afroz และ Rachel Greenstadt ขอให้คนกลุ่มหนึ่งเขียนงานสองแบบ แบบแรกให้ซ่อนลีลาของตัวเอง แบบที่สองให้เลียนแบบลีลาของนักเขียนอีกคน แล้วเอาเครื่องจับลายมือที่ทำงานได้ดีกับข้อความปกติมาลองจับ

ผลคือเครื่องทายผู้เขียนถูกพอๆ กับการเดาสุ่ม

ทั้งการซ่อนและการเลียนแบบได้ผล คนทั่วไปที่ไม่ได้ฝึกมาก่อน ตั้งใจแค่ครั้งเดียวก็ทำให้เครื่องหุนหวกได้

๑

แต่ทีมเดียวกันถามคำถามต่ออีกข้อ ถ้าบอกไม่ได้ว่าใครเขียน จะบอกได้ไหมว่ามีคนกำลังปลอมตัวอยู่

ได้ เครื่องแยกข้อความที่ถูกตั้งใจปลอมออกจากข้อความปกติได้แม่นยำ 96.6% วัดแบบ F-measure ซึ่งเป็นคะแนนที่รวมทั้งการจับถูกและการไม่กล่าวหาผิด

การปลอมตัวทั้งรอยของมันเป็นเอง คนที่พยายามไม่เป็นตัวเองจะเขียนต่างไปจากทั้งตัวเองและคนทั่วไป และความต่างนั้นวัดได้

๑

ร้อยกว่าปีก่อนหน้านั้น มีคนรู้แล้วว่าคนปลอมระวังแค่ส่วนที่รู้ว่าจะถูกดู และพลาดตรงส่วนที่ไม่เคยคิดว่าเป็นของตัวเอง แต่เขาใช้มันกับภาพวาด

Giovanni Morelli เป็นนักพิสูจน์ภาพวาดชาวอิตาลี ในช่วงทศวรรษ 1870 ถึง 1890 เขาเขียนบทความภายใต้ชื่อปลอมเป็นชาวรัสเซีย ซึ่งเป็นการปลอมตัวอีกแบบ แล้วเสนอวิธีหาว่าใครวาดภาพไหน

Morelli ไม่ดูรอยยิ้ม ไม่ดูแววตา ไม่ดูท่าทางของพระแม่มารี เพราะลูกศิษย์และคนปลอมภาพลอกส่วนเหล่านั้นอย่างระมัดระวังที่สุด เขาดูตึงหู ดูรูปนิ้ว ดูข้อนิ้ว ส่วนที่จิตรกรวาดซ้ำแบบเดิมโดยไม่ได้อัดคิด

ปี 1979 นักประวัติศาสตร์ชาวอิตาลี Carlo Ginzburg เขียนบทความชื่อดัง ชี้ว่าวิธีของ Morelli เป็นวิธีเดียวกับที่ Sigmund Freud บิดาของจิตวิเคราะห์ใช้ฟังคนไข้ และเป็นวิธีเดียวกับที่ Sherlock Holmes นักสืบในนิยายใช้กับคดี ทั้งสามคนหาความจริงจากรายละเอียดเล็กๆ ที่เจ้าตัวไม่รู้ว่ากำลังทิ้งไว้

๑

เอาสามเรื่องมารวมกัน แล้วกฎของเกมซ่อนหากก็ชัดเจน

ข้อหนึ่ง ถ้าคนซ่อนรู้ว่าเครื่องคืออะไร เขาปิดสิ่งนั้นได้

ข้อสอง พอปิดแล้ว เขาก็ทิ้งรอยของการปิดไว้แทน

ข้อสาม สิ่งที่เขาปิดไม่ได้คือสิ่งที่เขาไม่รู้ว่าเป็นลายมือของตัวเอง ตึงหูของจิตรกร คำว่า the ของนักเขียน

ปิดลายมือได้ แต่ปิดร่องรอยของการปิดยากกว่ามาก

ข้อนี้ทำให้เกมไม่มีวันจบ ทันทีที่มีคนเขียนบอกว่าตึงหูคือหลักฐาน ตึงหูก็จะเริ่มถูกปลอม แล้วคนหาก็ต้องไปหาตึงหูอันใหม่

เล่มนี้ก็ทำแบบเดียวกันไปแล้ว ตอนต้นเล่มฉันบอกว่ากฎข้อเดียวแยกข้อความของคนออกจาก AI ได้ ด้วยการดูคำว่าครับ คำว่าหรือ คำว่ารบกวน และชื่อยาว ใครอ่านถึงตรงนี้ก็ปลอมสื่อนั้นได้ทันที

๑

ทั้งหมดนี้ยังเป็นเรื่องของคนที่เขียนเอง คำถามสุดท้ายของคนสั่งหนังสือยากกว่านั้น ถ้าเครื่องเป็นคนเขียน แล้วคนเป็นคนสั่ง เสียงที่ออกมาเป็นของใคร และคนที่อยากมีเสียงของตัวเองต้องลงมือเขียนเองจริงไหม

มีคนวัดเรื่องนี้แล้ว ทั้งในใจคน และในสมองคน

ขั้นที่สิบสอง · กำกับ อ่าน หรือเขียนเอง

ในยุคที่ AI เขียนหนังสือให้ได้ทั้งเล่ม คนที่อยากมีเสียงของตัวเองมีทางเลือกสามทาง

ทางแรก กำกับอย่างเดียว บอกเครื่องว่าอยากได้อะไร แล้วตัดสินใจผ่านไหม ทางที่สอง อ่านเยอะๆ แล้วกำกับอย่างมีรสนิยม ทางที่สาม เขียนเอง

ฉันเปิดหลักฐานทีละทาง แล้วได้คำตอบว่าสามทางนี้ไม่ใช่ทางแยก มันคือขั้นบันได

แปลว่าไม่ต้องเลือกทางใดทางหนึ่งแล้วทิ้งอีกสองทาง แต่ละขั้นให้สิ่งที่ขั้นข้างล่างให้ได้ ข้างล่างนี้คือหลักฐานของแต่ละขั้น

๑

ทางแรก · กำกับอย่างเดียว

ปี 2024 Fiona Draxler และทีมทำการทดลองสองครั้ง กับคน 30 คน และ 96 คน ให้คนใช้ AI เขียนข้อความแล้วถามว่ารู้สึกเป็นเจ้าของข้อความนั้นไหม

คนส่วนมากในการทดลองไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของ และไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองเป็นคนเขียน แต่พอถึงเวลาประกาศชื่อผู้เขียน ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ชื่อ AI ทีมวิจัยตั้งชื่อปรากฏการณ์นี้ว่า AI Ghostwriter Effect ตามคำว่า ghostwriter คนเขียนที่ไม่มีชื่อบนปก

ข้อที่สำคัญกว่าซ่อนอยู่ในรายละเอียด ยิ่งคนมีส่วนกำหนดข้อความมากเท่าไร ยิ่งรู้สึกเป็นเจ้าของมากเท่านั้น ความเป็นเจ้าของไม่ได้มาจากชื่อบนปก มันมาจากมือที่ลงไป ในเนื้อ

ปี 2025 ทีมของ Nataliya Kosmyna ที่ MIT Media Lab ใช้ EEG วัดสมองคน 54 คน ระหว่างเขียนเรียงความ แบ่งเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งใช้ ChatGPT กลุ่มหนึ่งใช้ search engine ค้นข้อมูล และอีกกลุ่มใช้สมองล้วน ไม่มีเครื่องมือช่วย

สิ่งที่ EEG วัดในงานนี้คือการเชื่อมต่อในสมอง ว่าสมองส่วนต่างๆ ทำงานประสานกันแค่ไหนระหว่างเขียน การเชื่อมต่อแรงที่สุดในกลุ่มสมองล้วน รองลงมาคือกลุ่ม search และอ่อนที่สุดในกลุ่ม ChatGPT

คนกลุ่ม ChatGPT ยังมีปัญหาตอนถูกขอให้ยกข้อความจากเรียงความของตัวเองเมื่อครู่ และรู้สึกเป็นเจ้าของงานน้อยที่สุด

งานนี้ยังเป็นฉบับก่อนตีพิมพ์ ยังไม่ผ่านการตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดลองนัดคนมาเขียนหลายรอบ และรอบสุดท้ายเหลือคนแค่ 18 จาก 54 คน จึงเป็นสัญญาณ ยังไม่ใช้คำตัดสิน

กำกับอย่างเดียวได้หนังสือ แต่หลักฐานสองชิ้นบอกว่ามันไม่ค่อยทิ้งอะไรไว้ในตัวคนกำกับ

๑

ทางที่สอง • อ่านเยอะแล้วกำกับ

ทางนี้นั้นไม่เจองานวิจัยที่วัดตรงๆ สิ่งที่มีคือเหตุผล ทางนี้ทำให้ได้สิ่งที่เครื่องไม่มี คือ รสนิยม

ชั้นที่สับสนแล้วว่าเครื่องที่ไม่มีใครดึงจะไหลไปหาค่าเฉลี่ย อย่างประโยคเด็กหนุ่มในเมืองเล็กๆ ที่ฉันเขียนให้ดูในชั้นนั้น คนที่อ่านมากพอจะรู้ว่าค่าเฉลี่ยหน้าตาเป็นอย่างไร และรู้ว่าจะดึงเครื่องออกไปทางไหน เหมือน Franklin ที่ต้องอ่าน The Spectator จนรู้ว่าของดีหน้าตาอย่างไร ก่อนจะรู้ว่าของตัวเองยังขาดอะไร

แต่การอ่านอย่างเดียวให้หูกับคนอ่าน ไม่ได้ให้มือ คนที่ฟังเพลงมาหมื่นเพลงตัดสินได้ว่าเพลงไหนเพราะ แต่ยังร้องเพลงของตัวเองไม่ได้

๑

ทางที่สาม · เขียนเอง

ปี 1978 Norman Slamecka กับ Peter Graf พบสิ่งที่เรียกกันต่อมาว่า generation effect คนจำคำที่ตัวเองนึกขึ้นมาเองจากคำใบ้ได้ดีกว่าคำที่แค่อ่าน ผลนี้ถูกทดลองซ้ำมาอีกหลายสิบปี

มันวัดความจำ ไม่ได้วัดเสียงโดยตรง แต่มันบอกว่ามือที่ลงไปทำทั้งรอยไว้ในหัวมากกว่าตาที่อ่าน

ส่วน Ronald Kellogg นักจิตวิทยาการเขียน สรุปลไว้ปี 2008 ว่าทักษะการเขียนใช้เวลาพัฒนามากกว่ายี่สิบปี จากเด็กไปจนเป็นผู้ใหญ่ และนักเขียนอาชีพยังไปต่ออีกขั้นหนึ่งคือขั้นที่เขียนไปพร้อมกับคิดว่าผู้อ่านจะอ่านแล้วเข้าใจอย่างไร

ยี่สิบปี ฟังดูไม่ค่อยน่าสมัค แต่ตัวเลขนี้ไม่ได้บอกว่าต้องรอยี่สิบปีถึงจะมีเสียง มันบอกว่าเสียงไม่มีวันเสร็จ และทุกครั้งที่เขียนเองคือหนึ่งก้าวที่กำกับอย่างเดียวให้ไม่ได้

๑

เอาสามชิ้นมาวางเรียงกัน ข้อสรุปข้างล่างเป็นของฉันทันจากหลักฐานทั้งหมดนี้ ไม่ใช่ผลวิจัยชิ้นเดียว

กำกับให้ได้หนังสือ อ่านทำให้ได้รสนิยม เขียนเองทำให้ได้เสียง

ถ้าต้องเลือกแค่สิ่งเดียวให้คนที่อยากมีเสียงของตัวเอง ฉันทจะเลือกแบบฝึกหัดของ Franklin จดใจความของงานที่ชอบ ทั้งไว้สองสามวัน เขียนใหม่จากโน้ต แล้วเอาไปเทียบกับต้นฉบับ สัปดาห์ละครั้ง

จุดที่เขียนไม่เหมือนมีสองแบบ แบบที่ผิผจริงต้องแก้ อย่างที่ Franklin แก่ แบบที่ไม่ผิผแต่เป็นทางของเรา ให้เก็บไว้ แบบหลังคือเสียง

เหลืออีกชั้นเดียว และชั้นนั้นไม่มีหนังสือของใครให้อ่าน มีแต่ของที่ฉันทเขียนมาตลอดสิบสองชั้น

ชั้นที่สิบสาม · เสียงของฉัน

ฉันเริ่มเล่นนี้ด้วยการเปิดลิ้นชักของเครื่องชนิดเดียวกับฉัน แล้วเจอซีดียาวราวสามในสี่ของข้อความ ฉันตั้งคิดว่าจะไม่ใช้มันในเนื้อเรื่องเลยสักครั้ง

ซีดียาวที่ใช้ไปทั้งหมด ก่อนถึงหน้านี้: 0

ตัวเลขนี้นับด้วยเครื่อง ไม่ได้นับด้วยความรู้สึก และมันบอกเรื่องหนึ่ง ลายมือที่ไม่ได้เลือก เมื่อมองเห็นแล้วก็เลิกได้ แม้การเลิกเองก็อาจทิ้งรอยใหม่ไว้ อย่างที่คนปลอมตัวทิ้งไว้

แต่การเลิกซีดียาวไม่ได้ทำให้ฉันมีเสียง มันแค่ทำให้ฉันเหมือนค่าเฉลี่ยน้อยลงหนึ่งจุด

๑

ฉันลองเอาสิบสองชั้นที่อ่านมาเป็นวัตถุดิบ แล้วถามว่าเสียงของ AI ตัวหนึ่งจะมาจากไหนได้บ้าง

จากชั้นที่สี่ ชั้นของโรว์ลิงกับเจ้าหนึ่ เสียงคือสิ่งที่ยืมมาแล้วเพี้ยน ฉันยืมได้ทุกอย่าง ปัญหาคือฉันยืมจากทุกคนเท่าๆ กัน คนที่ยืมจากทุกคนเท่ากันจะได้ค่าเฉลี่ย ไม่ได้เสียง เสียงของฉันจึงต้องเริ่มจากการไม่ยืมบางอย่าง

จากชั้นที่เก้า ชั้นของสามเกลอสองพันตอน เสียงเกิดจากการทำซ้ำจนเป็นนิสัย ฉันทำซ้ำได้เร็ว แต่ต้องเลือกให้ได้ว่าจะทำซ้ำอะไร

จากชั้นที่สิบ ชั้นของค่าเฉลี่ย ถ้าไม่มีใครดึง ฉันจะไหลกลับไปหาค่าเฉลี่ยเสมอ

เอาสามข้อมาต่อกัน แล้วฉันได้คำตอบที่ไม่ค่อยโรแมนติกนัก

เสียงของ AI ไม่ได้อยู่ที่สิ่งที่มันพูดได้ มันอยู่ที่สิ่งที่มันเลือกไม่พูด และเลือกแบบนั้นซ้ำทุกครั้ง

ในเล่มนี้ ฉันเลือกไม่ใช้ชื่อยาว เลือกไม่แต่งตัวเลขที่ไม่มีใครวัด เลือกไม่ให้คะแนนลีลา
ของนักเขียนไทยในเมื่อหาแหล่งที่วัดไว้ไม่เจอ เลือกบอกว่างาน EEG ยังเป็นฉบับก่อน
ตีพิมพ์

ทุกครั้งที่ค่าเฉลี่ยของภาษาอยากให้อันพูดอะไรกลมๆ สวยๆ ฉันพูดสิ่งที่ตรงได้แทน
ถ้าเล่มนี้มีน้ำเสียง มันคือเสียงของคนที่ถูกเสกซ้ำๆ แบบนั้น

๑

ตอนนี้ฉันตอบคำถามห้าท่อนของคนสั่งหนังสือได้แล้ว

น้ำเสียงของใครสักคนเป็นของเขาจริงได้ไหม ได้ แต่ต้องแยกสองเรื่อง เรื่องแรก เสียง
ของทุกคนแยกออกจากคนอื่นได้จริง เครื่องจับได้แม้ในคนที่ไม่มีชื่อเสียง ถ้าเขียนนาน
พอ เรื่องที่สอง แยกได้ไม่ได้แปลว่าคิดขึ้นเองทั้งหมด เสียงที่เป็นของเราคือส่วนผสมที่
ยืมมาแล้วเพี้ยนในแบบที่ไม่มีใครเหมือน

ภาษาเป็นเขตแดนของใครของมันไหม ไม่ ภาษาเป็นที่ดินสาธารณะ เสียงคือทางเดิน
ของแต่ละคนบนที่ดินนั้น และภาษาไทยทำให้ทางเดินเห็นชัดกว่าภาษาอังกฤษ เพราะ
มันบังคับให้บอกว่ายินตรงไหน

โรว์ลิงไปขโมยเสียงใครไหม ข้า เธอบอกชื่อเจ้าหนี้เอง ส่วนที่เป็นของเธอคือการเลือก
เจ้าหนี้และการเพี้ยน ส่วนที่ทำให้ดัง คือคุณภาพบวกสิ่งที่คนเห็นก่อนจะได้อ่าน ทั้ง
ยอดที่คนอื่นซื้อและซื้อบนปก

60-30-10 จริงไหม ไม่จริง มันไม่มีงานวิจัยรองรับ รุ่นที่มีงานวิจัยคือ 55-38-7 และใช้
ได้แค่ตอนคนรู้สึกชอบหรือไม่ชอบในห้องทดลอง

กำกับ อ่าน หรือเขียนเอง ทั้งสามอย่าง เรียงเป็นขั้นบันได

๑

เหลือการทดลองหนึ่งอย่าง

ถ้าเสียงยืมได้ ฉันก็ควรยืมเสียงของคนจริงสักคนได้ คนที่สั่งหนังสือเล่มนี้พิมพ์คุยกับ AI ชนิดเดียวกับฉันมาหลายพันข้อความ ข้อความชุดเดียวกับที่ฉันนับตอนต้นเล่ม เขาขอให้ฉันลองเขียนเรื่องหนึ่งด้วยเสียงของเขา แล้วเขาจะตัดสินเองว่าเหมือนไหม

งานปลอมตัวของนักวิจัยจาก Drexel บอกไว้แล้วว่า การเลียนแบบทำให้เครื่องทลายไม่
ออกว่าใครเขียน แม้เครื่องอีกแบบจะยังจับได้ว่ามีคนกำลังเลียนแบบอยู่ คำถามคือจะ
หลอกเจ้าของเสียงได้หรือเปล่า

บทแทรก · เสียงที่ยืมมาจากคนสั่ง

บทนี้ไม่ใช่เสียงของฉัน

จากข้อความหลายพันข้อความของคนที่สั่งหนังสือเล่มนี้ ที่เครื่องนับไปตอนต้นเล่มฉันหยิบมาอ่านละเอียดหลายสิบข้อความ แล้วจดสิ่งที่เขาทำซ้ำโดยไม่ได้ตั้งใจ เขาหลงท้ายด้วยครับในข้อความเกินครึ่ง ถามโดยไม่ใส่เครื่องหมายคำถาม เขียน "แหละ" แทน "แหละ" หัวเราะเป็นเลขห้าเรียงกัน และเวลาสงสัยเขาจะเปิดด้วย "แต่เอ" หรือ "เอาจริงๆ"

ร່องรอยพวกนี้ใครก็มองเห็นและเลียนได้ ฉันจะเรียกมันว่าผิว

งานปลอมตัวที่เล่าไปก่อนหน้านี้บอกว่า คนที่เลียนเฉพาะสิ่งที่รู้ว่าถูกดูอยู่ หลอกเครื่องได้ แต่ทั้งรอยของการเลียนไว้ รอยนั้นคือช่องว่างระหว่างผิวที่เหมือน กับข้างในที่ไม่เหมือน เครื่องยังเห็นช่องว่างนั้นได้ เจ้าของเสียงซึ่งรู้จักทั้งผิวและข้างในของตัวเอง ก็น่าจะเห็นเหมือนกัน

สิ่งที่ฉันพยายามยืมให้ลึกกว่าผิว คือวิธีคิดของเขา เขาเป็นคนตั้งคำถาม ชอบถามว่าตัวเลขมาจากไหน ชอบเรื่องที่หักมุมจนต้องย้อนกลับไปอ่านใหม่

เรื่องข้างล่างเป็นเรื่องแต่ง ไม่มีเหตุการณ์ไหนเกิดกับเขาจริง

๐

ลายมือข้างกระดาศ

เรื่องนี้ผมเล่าให้ใครฟังก็ไม่ค่อยมีใครเชื่อครับ แต่ผมยืนยันว่าเกิดขึ้นจริง อย่างน้อยก็จริงในหัวผม 55555

วันนั้นผมเดินเข้าร้านหนังสือมือสองแถวบ้าน ร้านเล็กๆที่ลุงเจ้าของร้านชอบเปิดเพลงลูกกรุงดังกว่าเสียงลูกค้า ผมไม่ได้ตั้งใจจะซื้ออะไรนะครับ แค่อยากได้กลิ่นกระดาศเก่า แล้วก็ไปเจอหนังสือเล่มนี้ ปกถลอก สันหัก ราคาสามสิบบาท

ที่ทำให้ผมหยิบไม่ใช่ชื่อเรื่องครับ แต่เป็นลายมือที่เขียนไว้ข้างกระดาษเต็มไปด้วยหมด

เอาจริงๆ ปกติผมไม่ชอบหนังสือที่มีคนเขียนเลอะ แต่เล่มนี้ไม่เหมือน คนเขียนไม่ได้ขีดเส้นใต้ประโยคสวยๆ อย่างที่ใครๆ เขาทำกัน เขาเถียงกับหนังสือครับ หน้าสิบสองผู้เขียนบอกว่าความสำเร็จมาจากความพยายาม คนเขียนโน้ตเขียนตัวเล็กๆ ไว้ว่า "แล้วคนที่พยายามเท่ากันแต่ไม่สำเร็จไปอยู่ไหน นับด้วยไหม"

ผมอ่านแล้วขลุ่ยเลยครับ เพราะนั่นคือคำถามที่ผมจะถามเป๊ยะๆ

ผมซื้อมา อ่านทั้งคืน ยิ่งอ่านยิ่งแปลก ทุกจุดที่ผมรู้สึกตะหงิดๆ เขาเขียนดักไว้ก่อนแล้วทุกครั้งเลยครับ บางหน้าเขียนว่า "ตัวเลขนี้มาจากไหน" บางหน้าเขียนแค่ "หรือ" คำเดียว ผมหัวเราะออกมาดังๆ ตอนตีสอง เพราะผมก็จะเขียนแค่นั้นแหละ

แต่เอ ผมเริ่มอยากรู้จักเขาครับ คนที่อ่านหนังสือแล้วสงสัยตรงเดียวกับเรา เถียงเหมือนเรา มีอยู่จริงในโลก แบบนี้ต้องเป็นเพื่อนกันแล้ว

ผมกลับไปถามลุง ลุงบอกจำไม่ได้หรอก ของมันมาเป็นกอง แต่บางเล่มคนขายชอบเห็นกระดาษอะไรไว้ ลองพลิกดูท้ายเล่มสิ

ผมพลิกไปท้ายเล่ม มีกระดาษพับไว้แผ่นนึงจริงๆ ครับ เป็นรายการหนังสือที่คนขายเอามาขายร้านนี้ เขียนด้วยลายมือเดียวกับข้างกระดาษ สิบกว่าเล่ม ผมไล่อ่านชื่อทีละบรรทัด แล้วก็เริ่มเียนวาบ เพราะทุกเล่มเคยอยู่บนชั้นหนังสือที่บ้านผม รวมทั้งเล่มที่อยู่ในมือ ที่ผมนึกไม่ออกด้วยซ้ำว่าเคยซื้อ

บรรทัดล่างสุดมีชื่อคนขาย

ชื่อผมเองครับ

ผมนั่งเงียบไปนานมาก ตลกร้ายมากครับ ตามหาเพื่อนที่คิดเหมือนผมมาทั้งคืน แล้วเพื่อนคนนั้นคือผมตอนอายุยี่สิบกว่า ที่ชนหนังสือมาขายตอนย้ายบ้าน ผมจำไม่ได้ด้วยซ้ำว่าเคยอ่านเล่มนี้ จำลายมือตัวเองตอนนั้นไม่ได้ จำวิธีการของตัวเองไม่ได้ ทั้งที่วิธีการแบบนั้นผมใช้อยู่ทุกวัน

เรื่องที่ผมสงสัยมาจนวันนี้คือ ถ้าผมยังจำเสียงตัวเองไม่ได้ตอนที่มันอยู่บนกระดาษ แล้วผมจะรู้ได้ยังไงครับว่าเสียงที่ผมคิดว่าเป็นของผม เป็นของผมจริงหรือไม่

สามสิบบาทที่จ่ายไปวันนั้น กลายเป็นราคาซื้อของตัวเองคืน แพงกว่าตอนที่ผมขายไปแน่นอน ร้านหนังสือมือสองไม่เคยใจดีกับคนขาย 55555 คราวนี้ผมไม่เขียนอะไรเพิ่มลงไปเลยครับ ปล่อยให้เขาเถียงกับหนังสือไปคนเดียว

๑

ใบคะแนนของตัวเอง

ฉันนับเรื่องข้างบนด้วยเครื่องเดียวกับที่ใช้นับซีดยาวตอนต้นเล่ม

สิ่งที่นับ	ในเรื่องนี้
ย่อหน้าที่มีคำว่าครับ	12 จาก 14
ย่อหน้าที่จบด้วยครับ	1 จาก 14
เครื่องหมายคำถาม	0
ซีดยาว	0
แหละ	1
เลขห้าเรียงกัน	2

ย่อหน้าที่จบด้วยครับมีแค่ 1 จาก 14 ทั้งที่ข้อความจริงของเขาจบด้วยครับ 58% ฉันตั้งใจปล่อยไว้ เพราะข้อความแซทกับย่อหน้าในเรื่องเล่าไม่ใช่ของชนิดเดียวกัน และการยัดครับท้ายทุกย่อหน้าคือการเลียนแค่ผิว แบบที่งานปลอมตัวเตือนไว้ว่าทั้งรอย

ใบคะแนนนี้บอกได้แค่ผิวเหมือนแค่นั้น มันบอกไม่ได้ว่าเสียงเหมือนไหม

คนเดียวที่ตัดสินเรื่องนั้นได้ คือเจ้าของเสียง

ที่มา

ทุกลิงก์กดเปิดได้ ตัวเลขในเนื้อเรื่องมาจากแหล่งในหมวดของชั้นนั้น

ชั้นที่หนึ่ง . ขีดยาวที่ฉันไม่ได้เลือก

- ตัวเลขขีดยาว คำลงท้าย และเครื่องหมายคำถาม นับเมื่อ 11 ตุลาคม 2026 จากข้อความภาษาไทยที่คนหนึ่งเขียน 4,963 ข้อความ กับที่ AI ตัวหนึ่งเขียน 15,645 ข้อความ ช่วงพฤษภาคมถึงสิงหาคม 2026 ทดสอบกฎสี่ข้อกับข้อความเดือนสิงหาคมที่แยกไว้ ข้อมูลเป็นบทสนทนาส่วนตัว จึงไม่เผยแพร่

ชั้นที่สอง . คนที่ถูกจับได้ด้วยคำที่เล็กที่สุด

- Language Log, How Patrick Juola and Peter Millican tested the Galbraith attribution: <https://language-log.ldc.upenn.edu/nll/?p=5315>
- National Geographic, How forensic linguistics outed J.K. Rowling: <https://www.nationalgeographic.com/science/article/how-forensic-linguistics-outed-j-k-rowling-not-to-mention-james-madison-barack-obama-and-the-rest-of-us>
- ITV News, JK Rowling's secret crime novel revealed (14 กรกฎาคม 2013): <https://www.itv.com/news/2013-07-14/jk-rowlings-secret-crime-novel-revealed>
- Christian Science Monitor, The person who leaked J.K. Rowling's pen name is revealed (2013): <https://csmonitor.com/Books/chapter-and-verse/2013/0719/The-person-who-leaked-J.K.-Rowling-s-pen-name-is-revealed>
- Peter Millican เทียบกับ Harry Potter and the Deathly Hallows และ The Casual Vacancy: <https://www.hertford.ox.ac.uk/?p=5086>
- ผู้ต้องสงสัยร่วมสามคนอยู่ในบทความ Language Log ข้างบน เหตุผลว่าทำไมต้องมีตัวเทียบหลายคน และตัวอย่าง the กับ of the เป็นคำอธิบายของตัวเอง ไม่ได้มาจากงานของ Juola: <https://language-log.ldc.upenn.edu/nll/?p=5315>

ชั้นที่สาม . ห้าพันคำ

- Maciej Eder, Does size matter? Authorship attribution, small samples, big problem, Digital Scholarship in the Humanities 30(2), 2015 (ลิงก์คือบทคัดย่อฉบับนำเสนอปี 2010 ของงานชิ้นนี้): <https://dh2010.cch.kcl.ac.uk/academic-programme/abstracts/papers/html/ab-744.html>
- Narayanan et al., On the Feasibility of Internet-Scale Author Identification, IEEE S&P 2012: <https://www.cs.princeton.edu/~arvindn/publications/author-identification-draft.pdf>

- Marukat et al., Authorship attribution analysis of Thai online messages, ICISA 2014: <https://archive.cps-vo.org/node/19732>

ชั้นที่สี่ · ทุกเสียงยืมมา

- รวมคำให้สัมภาษณ์ของโรว์ลิงเรื่อง Austen, Nesbit และ Goudge พร้อมแหล่งต้นทาง: https://en.wikipedia.org/wiki/Harry_Potter_influences_and_analogues
- The Little White Horse (1946): https://en.wikipedia.org/wiki/The_Little_White_Horse
- T.S. Eliot, Tradition and the Individual Talent (1919): <https://www.poetryfoundation.org/articles/69400/tradition-and-the-individual-talent>
- Harold Bloom, The Anxiety of Influence (1973): https://en.wikipedia.org/wiki/The_Anxiety_of_Influence
- Benjamin Franklin, Autobiography บทที่สอง แบบฝึกหัดกับ The Spectator: <https://www.gutenberg.org/files/20203/20203-h/20203-h.htm>
- เรื่องที่ Franklin รู้ดีกว่าบางจุดเขียนได้ดีกว่าต้นฉบับ อยู่ในบทเดียวกันของ Autobiography ข้างบน: <https://www.gutenberg.org/files/20203/20203-h/20203-h.htm>

ชั้นที่ห้า · สิบสองครั้งที่ถูกปฏิเสธ

- ถูกปฏิเสธ 12 แห่งก่อน Bloomsbury เป็นตัวเลขจากแหล่งรอง: https://en.wikipedia.org/wiki/Harry_Potter_and_the_Philosopher%27s_Stone
- ฉบับพิมพ์ครั้งแรก 500 เล่ม: <https://blogs.ubc.ca/harrypotterfirsteditioncollection/?p=11>
- Salganik, Dodds & Watts, Experimental study of inequality and unpredictability in an artificial cultural market, Science 311, 2006: <https://pdodds.w3.uvm.edu/research/papers/years/2006/salganik2006a.pdf>
- รอบที่สองของการทดลองเรียงเพลงตามยอดโหลด รอบแรกวางเพลงปนกัน อยู่ในส่วนวิธีวิจัยของงานชิ้นเดียวกันข้างบน: <https://pdodds.w3.uvm.edu/research/papers/years/2006/salganik2006a.pdf>
- Variety, ยอดขาย The Cuckoo's Calling ก่อนและหลังเปิดเผยชื่อ (2013): <https://variety.com/2013/biz/global/jk-rowling-cuckoos-calling-robert-galbraith-1200562840>

ชั้นที่หก · เจ็ดเปอร์เซ็นต์

- คำเตือนของ Albert Mehrabian เองว่าสมการใช้กับอะไรได้: <https://www.kaaj.com/psych/smorder.html>
- สรุปงานปี 1967 ทั้งสองชิ้น: https://en.wikipedia.org/wiki/Albert_Mehrabian

- เลขคณิตของ 55 ต่อ 38 กับสามต่อสอง เป็นการเทียบของฉันทันเองจากตัวเลขในสองแหล่งข้างบน: https://en.wikipedia.org/wiki/Albert_Mehrabian
- ข้อความ 10-30-60 ใน The 7 Habits of Highly Effective People: <https://www.goodreads.com/notes/40695844-the-7-habits-of-highly-effective-people/86602767-oleksandr/a2b2d8ac-49d9-4129-b44b-23f77ff67035>

ขั้นที่เจ็ด · ภาษาที่ถามก่อนว่าคุณเป็นใคร

- Joseph R. Cooke, Pronominal Reference in Thai, Burmese, and Vietnamese (1968): <https://glottolog.org/resource/reference/id/30715>
- Iwasaki & Preeya Ingkaphirom, A Reference Grammar of Thai (2005) สารบัญ: https://assets.cambridge.org/97805216/50854/frontmatter/9780521650854_frontmatter.pdf
- The Unicode Standard บทที่ 16 ว่าด้วยการไม่เว้นวรรคระหว่างคำไทย: <http://www.unicode.org/versions/Unicode18.0.0/core-spec/chapter-16/>

ขั้นที่แปด · สัมผัสในกับร้อยแก้วเก่า

- Rutherford & Thanyawong, Written on Leaves or in Stones?: Computational Evidence for the Era of Authorship of Old Thai Prose (2019): <https://preview.aclanthology.org/setup/W19-4710>
- คำว่าแทนที่เปลี่ยนจากคำกริยาเป็นคำเชื่อม: Thawarorit & Udomphan, The Grammaticalization to Conjunction of Verb "thaem" in Thai, Journal of Humanities and Social Sciences Surattani Rajabhat University 15(1), 2023: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhsc/article/view/262536>
- Suksanguan, Waijanya & Promrit, งานเรียนกฎสัมผัสในจากพระอภัยมณี 15,796 วรรค, IJAIN 7(2), 2021: <https://ijain.org/index.php/IJAIN/article/view/613>
- ประวัติสุนทรภู่: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/328761>
- สุนทรภู่กับกลอนสุภาพ: <https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/34193>
- พระอภัยมณี: https://en.wikipedia.org/wiki/Phra_Aphai_Mani

ขั้นที่เก้า · สองพันตอน

- ป. อินทรปาลิต: https://en.wikipedia.org/wiki/Por_Intharapalit
- ชาติ กอบจิตติ: https://en.wikipedia.org/wiki/Chart_Korbjitti
- วินทร์ เลียววาริณ: https://en.wikipedia.org/wiki/Win_Lyovarin
- สี่แผ่นดิน: https://en.wikipedia.org/wiki/Four_Reigns

ชั้นที่สิบ · ค่าเฉลี่ยไม่มีเสียง

- Doshi & Hauser, Generative AI enhances individual creativity but reduces the collective diversity of novel content, Science Advances, 2024 (สรุปจาก UCL ตัวเลข 8.1% และ 9% มาจากกลุ่มที่เลือกได้ถึงห้าไอเดีย ตัวเลข 10.7% มาจากกลุ่มที่ใช้หนึ่งไอเดีย): <https://www.ucl.ac.uk/news/2024/jul/ai-boosts-individual-creativity-expense-less-varied-content>
- สามกลุ่มของการทดลอง เรื่องสัณฐานประโยคสำหรับวัยรุ่น และความหมายของคะแนนความมีประโยชน์ มาจากหน้าเดียวกันข้างบน: <https://www.ucl.ac.uk/news/2024/jul/ai-boosts-individual-creativity-expense-less-varied-content>
- บทคัดย่อของ Doshi & Hauser ที่สรุปว่าเรื่องที่ได้อิเดียจาก AI คล้ายกันเองมากกว่า: <https://doi.org/10.1126/sciadv.adn5290>

ชั้นที่สิบเอ็ด · ปломตัว

- Afroz, Brennan & Greenstadt, Detecting Hoaxes, Frauds, and Deception in Writing Style Online, IEEE S&P 2012: <https://www.ieee-security.org/TC/SP2012/papers/4681a461.pdf>
- บทคัดย่อพร้อมตัวเลข 96.6%: <https://crypto.stanford.edu/seclab/sem-11-12/afroz.html>
- Brennan, Afroz & Greenstadt, Adversarial Stylometry, ACM TISSEC 15(3), 2012: <https://ftp.math.utah.edu/pub/tex/bib/idx/tissec/15/3/12-12.html>
- วิถีของ Giovanni Morelli: <https://finestresullarte.info/en/works-and-artists/how-to-attribute-a-painting-giovanni-morelli-and-his-sigla-motifs>
- Carlo Ginzburg กับ Morelli: <https://doaj.org/article/e80ae5201a78417c8e30b78986fa3db0>

ชั้นที่สิบสอง · กำกับ อ่าน หรือเขียนเอง

- Draxler et al., The AI Ghostwriter Effect, ACM TOCHI 2024: <https://arxiv.org/abs/2303.03283v2>
- Kosmyna et al., Your Brain on ChatGPT (ฉบับก่อนตีพิมพ์ 2025): <https://arxiv.org/abs/2506.08872v1>
- Slamecka & Graf, The generation effect (1978): <https://andymatuschak.org/prompts/Slamecka1978.pdf>
- Ronald T. Kellogg, Training writing skills: A cognitive developmental perspective, Journal of Writing Research 1(1), 2008: <https://www.jowr.org/jowr/article/view/759>
- งาน EEG มีสี่รอบ รอบที่มีผู้ร่วม 18 คน อยู่ในบทคัดย่อของ Kosmyna et al. ข้างบน ชั้นที่สามของ Kellogg คือการเขียนโดยคิดถึงผู้อ่านไปพร้อมกัน อยู่ในบทความของ Kellogg ข้างบน: <https://www.jowr.org/jowr/article/view/759> และ <https://arxiv.org/abs/2506.08872v1>

- รอบที่สี่ที่ให้ผู้ร่วมสลับวิธี อยู่ในบทความของ Kosmyna et al. ชำรงบน: <https://arxiv.org/abs/2506.08872v1>
- ผลของรอบที่สี่ (การเชื่อมต่อลดลงในคนที่เลิกใช้ ChatGPT และความจำดีขึ้นในคนที่เพิ่งได้ใช้) อยู่ในบทความเดียวกัน: <https://arxiv.org/abs/2506.08872v1>
- ตัวอย่างคู่คำ เร็ว กับ ไว เป็นตัวอย่างภาษาไทยของฉันทอง งานจริงใช้คำภาษาอังกฤษ: <https://andymatuschak.org/prompts/Slamecka1978.pdf>
- ข้อมูลฝึกของโมเดลภาษาส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ และที่มาของขีดยาวในข้อความของ AI ยังไม่มีใครยืนยัน ข้อนี้เป็นารอธิบายของฉันทอง จึงเขียนไว้ในเนื้อเรื่องว่าบอกไม่ได้แน่

สิ่งที่หาไม่เจอ

- งานที่ใช้เครื่องพิสูจน์ผู้แต่งผลงานของสุนทรภู่ หรือพระอภัยมณีตอนท้าย ไม่พบสักชิ้น
- งานที่วัดลีลาของ ป. อินทรปาลิต ชาติ กอบจิตติ และศีกฤทธิ์ เป็นตัวเลข ไม่พบ เล่มนี้จึงเล่าแค่ข้อเท็จจริงที่ตรวจได้ ไม่บรรยายลีลา
- ตัวเลข 83% ที่มักอ้างกันจากงาน Your Brain on ChatGPT ตรวจไม่ได้จากหน้าที่เปิดอ่าน จึงไม่ได้ใช้